

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Několik poznámek k aplikaci zásady projednací v občanském soudním řízení

Civilní řízení (sporné i nesporné) před soudem je postaveno na celé řadě základních zásad, jejichž praktický význam se ukazuje jak při výkladu zákona (tj. především občanského soudního řádu a zákona o zvláštních řízeních soudních), tak při řešení situací, na něž zákon výslovně nepamatoval. Jednou z nejvýznamnějších zásad, na nichž stojí sporné řízení, je zásada projednací, vyjádřená zejména v § 120 o.s.ř. Předmětem tohoto článku je pokus o stručné vymezení rozsahu, obsahu a dílčích specifických znaků jejího uplatňování v praxi.

Ochrana subjektů je v rámci sporného civilního procesu zabezpečována a zajišťována zejména zásadami dispoziční a projednací. Zatímco první z uvedených zásad říká, že předmětem rozhodování soudu v konkrétním řízení je pouze to, co předmětem řízení učinili sami jeho účastníci (a tedy, že procesní strana je oprávněna volně rozhodnout, zda podá či nepodá žalobu, vezme ji zpět, uzavře soudní smír, uzná nárok žalobce apod.), dle **zásady projednací** platí, že se soud může zásadně zabývat toliko skutečnostmi, které byly účastníky řízení tvrzeny, a důkazy, které účastníci uplatnili[1] (tj. zároveň, že procesní strana má právo rozhodovat o tom, jaký skutkový materiál vnese do řízení, jaká budou její skutková tvrzení, důkazní návrhy, vyjádření k provedeným důkazům)[2]. Ve své ryzi podstatě tak zásada projednací znamená, že procesní strany jsou považovány za „vlastníky“ skutkového stavu a je jim přiznáno právo s ním „nakládat“, přičemž do objasňování skutkového stavu nemůže soud zásadně nijak zasahovat, je odkázán výlučně na přednesy stran a jejich důkazní návrhy.[3] Jinými slovy - nalézání pravdy se neuskutečňuje všestrannou autoritativní činností soudu a jeho neomezeným direktivním působením. Pravdivého zjištění rozhodných skutečností je dosahováno rozvíjením kontradiktorního sporu, v němž má rozhodující úlohu svobodná iniciativa procesních stran. Subjektivní aktivita každé ze sporných stran je poté korigována opačnou aktivitou druhé procesní strany. Každá ze stran má zájem na tom, aby její skutkové přednesy byly přehledné, jednoznačné a obsahovaly racionální informace. Komunikační struktura civilního procesu vychází z určitých pevných procesních rolí stran, které jsou v podstatě dány jednoduchým rozlišováním procesního útoku a obrany. Subjektivní přístup stran k uplatňování jejich zájmů v řízení, svoboda a volnost jejich skutkových přednesů a důkazních návrhů v kontradiktorním sporu, ovládaném zásadou projednací, slouží především ke shromáždění dostačujícího materiálu k objektivnímu a nestrannému posouzení skutkového stavu soudem.[4]

SEDLÁČEK VACA & SPOL.
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ · LAW OFFICE · RECHTSANWALTSKANZLEI

Hlavním smyslem zásady projednací ve spojení se zásadou dispoziční je tedy zachování autonomie subjektů civilního sporného procesu a ochrana jejich možnosti svobodné dispozice nejen předmětem řízení a různými prostředky soudní ochrany, ale také volného nakládání procesními prostředky zjišťování skutkového stavu věci. Opakem zásady projednací je poté tzv. zásada vyšetřovací (pozn.: přičemž obě zmíněné zásady míří do oblasti zjišťování skutkového stavu, tedy především charakterizují a vymezují způsob obstarávání informací v civilním sporném soudním řízení), podle níž

je soud povinen objasnit všechny právně významné skutečnosti, a to z úřední povinnosti a bez ohledu na tvrzení a důkazní návrhy stran (typické pro řízení nesporná).

V průběhu doby a vývojem právní úpravy civilního procesu v evropském kontinentálním prostoru však postupně došlo ve vztahu k obsahu zásady projednací k jistému posunu, když soud může nadále v jistých případech a za splnění vymezených podmínek hrát aktivnější roli při vedení řízení a je oprávněn při zachování klíčové role procesních stran podpůrně zasahovat do objasňování skutkového stavu. Z tohoto důvodu proto dnes hovoříme o tzv. **modifikovaném pojetí** zásady projednací.[5] [6]

Onen modifikovaný charakter zásady projednací se projevuje několika způsoby. Byť i nadále zůstává zřejmé, že je v první řadě na procesních stranách řízení, aby vnášely do řízení potřebné informace o rozhodných skutečnostech potřebných k posouzení a rozhodnutí sporu, tj. skutková tvrzení, která jsou z pohledu uplatněného žalobního návrhu rozhodná (a to zejména na základě povinnosti tvrzení, břemena tvrzení a břemena důkazního), a tedy že to není soud, kdo by byl ve sporném řízení zodpovědný za úplné zjištění skutkového stavu, není vyloučeno, aby např. provedl důkaz i bez návrhu účastníka. Právě vzhledem k zásadě projednací a také k zásadě rovnosti účastníků je však tato možnost (nikoliv povinnost[7]) **výjimečná** a je vázána na splnění dvou **kumulativních** podmínek: důkaz musí být potřebný ke zjištění skutkového stavu a musí vyplývat z obsahu spisu (srov. § 120 odst. 2 věta první o.s.ř.), např. typicky tehdy, má-li soud určitou skutečnost zjišťovat z úřední povinnosti.[8] Soud se tak naopak nesmí bez návrhu procesních stran pustit do vyšetřování věci či vyhledávání a provádění důkazů k ověřování své vlastní představy o skutkovém stavu věci. Též ve vztahu ke **koncentraci řízení** je nutno dovodit, že soud může provést i jiné než procesními stranami navrhané důkazy, ovšem pouze takové, jejichž potřeba provedení vyšla najevo do okamžiku koncentrace řízení (srov. např. *rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 03. 2008, sp. zn. 29 Odo 1538/2006, R 28/2009 civ.*).

Je však zřejmé, že shora uvedená možnost soudu zasahovat do řízení vyhledáváním důkazů a jejich následným vnášením (prováděním) za řízení **nemůže být neomezená**, jelikož by se v takovém případě nutně muselo hovořit o soudní libovůli. Jak je již shora uvedeno, je to procesní strana (strany), tedy účastník sporného řízení, kdo má za úkol zajistit skutečnosti, informace a důkazy pro zjištění skutkového stavu věci. Tento závěr je zřejmý již z důvodové zprávy k novele občanského soudního řádu č. [171/1993](#) Sb., která znamenala významný posun právě v zakotvení zásady projednací do úpravy civilního sporného řízení: *„Je navrhována taková změna ustanovení § 120 [pozn.: občanského soudního řádu], která by **respektovala i v postupu soudu při dokazování rozdíly mezi řízením sporným a nesporným** a která by zakotvila, že řízení sporné musí být ovládáno zásadou projednací. Důkazní povinnost účastníka je vůdčí zásadou, která ovládá dokazování před soudem. To, jakým směrem se bude ubírat důkazní řízení, musí být určováno aktivitou účastníků, a nikoliv povinností oktrojovanou soudem, která podle dosavadní úpravy nahrazuje případnou nečinnost účastníků ve sporu.“* V důsledku uvedených ideových změn[9] je proto nutno setrvat na názoru, že soud nemůže bez dalšího do řízení zakročit svojí důkazní iniciativou, a tak změnit možný výsledek sporu. Prvotním úkolem soudu ve sporném řízení totiž není dokazovat, ale nestranně ve věci rozhodnout. Jestliže by totiž soud využil své důkazní iniciativy v rozporu se striktně vymezenými mantinely, posune tím skutková zjištění v daném řízení do jiné roviny, a to téměř vždy ku prospěchu pouze jedné ze stran, čímž by došlo k narušení zásady rovnosti stran.[10] Mimo to je zjevné, že uvedený postup soudu by byl typicky též ekonomicky nevýhodný, nevhodný, neboť soud má ze všech zúčastněných k rozhodnému skutkovému ději nejdále. Proto je vhodné ponechávat iniciativu na procesních stranách, pro něž je hnací silou zájem na výsledku sporu.

K uvedenému se též přidává ústavně chráněný zákaz ohrožování nezávislosti a nestrannosti soudu dle ust. čl. 82 odst. 1 Ústavy ČR. Lze konstatovat, že tuto svou nestrannost nesmí ohrožovat ani soud

sám tím, že by zneužil své aktivity při vyhledávání a provádění důkazů v řízení ve prospěch některé ze stran sporu. Jak dovozuje Dr. Svoboda ve svém článku věnovanému limitům aktivního dokazování soudem: „Na základě čl. 82 Úst tedy můžeme dospět k prvnímu a nejzákladnějšímu omezení důkazní „libovůle“ soudu. **Soud nesmí z vlastní iniciativy vnášet do sporu nové skutečnosti nebo důkazy, pokud je již před jejich vnesením do řízení pravděpodobné, že mohou prospět pouze jedné ze stran sporu.** Jinak by soud nerespektoval zásadu nestrannosti zakotvenou v čl. 82 odst. 1 Úst. Pro soudce není omluvou, že dokazování provádí z vlastní iniciativy proto, že si není jist, které ze stran ohledně zjišťované skutečnosti přísluší důkazní břemeno. Soudce nemůže svou nadbytečnou důkazní iniciativu odůvodňovat ani tím, že v zájmu spravedlnosti chce právě v tomto konkrétním řízení zjistit pravý stav věci.“[11]

Je také bez pochybnosti, že soudce nesmí zasahovat do sporného řízení tím způsobem, že by do sporu vnášel nové skutečnosti, které účastníci dosud ani netvrdili. Je totiž zřejmé, že by soud tímto jednáním opět ve prospěch jedné ze stran porušovat zásadu rovnosti účastníků (stran), pokud by až příliš aktivně zjišťoval skutkový stav (srov. např. též usnesení Ústavního soudu ze dne 03.06.2010, sp. zn. III. ÚS 1336/10). V tomto ohledu tak nutno vnímat rozdíly mezi zásadou rovnosti na straně jedné a zásadou vyšetřovací či projednací na straně druhé, což se dále promítá do rozdílů mezi postupem soudu v řízení nesporném a sporném. Ve věcech upravených zákonem o zvláštních řízeních soudních může soud v duchu zásady vyšetřovací provádět dokazování aktivněji. Zákon zde chrání účastníky řízení, kteří objektivně nemohou plnohodnotně hájit svá práva, nebo existuje veřejný zájem na precizním zjištění (vyšetření) skutkového stavu. Pokud však soud vyšetřuje příliš aktivně v řízení sporném a provádí i ty důkazy, které nejsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a nevyplývají z obsahu spisu, může se jednat o pregnantní porušení zásady rovnosti stran a případný odvolací důvod pro účastníka, v jehož neprospěch byly důkazy provedeny (nezákonnost provedených důkazů).[12] **Soud proto na skutečnostech, které žádná ze sporných stran nepřednesla a které ani jinak nevyšly v řízení najevo (např. z výpovědi svědka, resp. obecně z obsahu spisu), nesmí soud své rozhodnutí založit.**

Vymezení obsahu a rozsahu zásady projednací se mnohokrát stalo předmětem rozhodovací praxe vyšších soudů (včetně soudu Ústavního), lze tedy říci, že tuto oblast do značné míry utvářela (a nadále utváří) **judikatura**. Níže uvádíme několik příkladů, které dle našeho názoru stojí za pozornost. Například v roce 2000 dovodil Krajský soud v Ústí nad Labem, že je soud (dokonce) povinen - a to i když je žalobce v řízení procesně pasivní (nemá další důkazní návrhy s ohledem na námítky žalovaného), a je-li zjevné, že rozhodnutí soudu bude záviset na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí - vyžádat si zpracování znaleckého posudku postupem dle § 127 o.s.ř.; samotná úvaha soudu, že náklady znaleckého posudku mohou případně přesáhnout částku, která je předmětem sporu, nemůže redukovat důkazní řízení (neprovádět další důkazy).[13] Ve vztahu k již zmiňované zásadě rovnosti účastníků je možno zmínit názor Ústavního soudu, podle něhož jednostranný a „aktivní“ přístup soudu k účastníkům řízení by ve svém důsledku mohl znamenat její porušení. Proto nelze souhlasit s přesvědčením, že soudy by měly například též s ohledem na neznalost stěžovatele, resp. jeho špatnou orientaci v právech, z vlastní iniciativy provádět i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu věci za účelem ochrany a naplnění práva na spravedlivý proces.[14]

Ústavní soud se dále poměrně jasně vyjádřil ke vztahu zásady projednací a vyšetřovací v rámci civilního sporného řízení: „Ústavní soud neshledal, že by ze strany obecných soudů došlo k neústavní interpretaci ust. § 120 o.s.ř. Možnost danou v § 120 odst. 3 věť první o.s.ř. [pozn. autorů: dnes ust. § 120 odst. 2 o.s.ř.] (tj. možnost soudu provést jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy potřeba jejich provedení ke zjištění skutkového stavu vyšla v řízení najevo) nelze vykládat tak, že by byla popřena povinnost tvrzení (§ 101 o.s.ř.) a povinnost důkazní (§ 120 odst. 1 o.s.ř.) účastníka řízení. **Zásada projednací nemůže být ve sporném řízení nahrazena zásadou vyšetřovací.**

Soud není oprávněn vyhledávat za účastníka řízení důkazy svědčící v jeho prospěch a upřednostňovat tak jednu ze sporných stran. Za výsledek řízení nese procesní odpovědnost účastník řízení, neoznačí-li potřebné důkazy k prokázání svých tvrzení, nese následky toho, že soud v souladu s ust. § 120 odst. 3 věta druhá [pozn. autorů: dnes ust. § 120 odst. 2 o.s.ř.] **vychází ze skutkového stavu zjištěného na základě důkazů, které byly provedeny.** [15] Obdobný závěr byl dále dovozen v usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2010, sp. zn. I. ÚS 3384/10, z něhož se podává: „V civilním řízení se primárně uplatňuje zásada projednací, kdy tvrzení skutečností a navrhování důkazů je prokazujících je **zásadně (až na výjimky uvedené v § 120 odst. 3, věty první, o. s. ř.)** [pozn. autorů: dnes ust. § 120 odst. 2 o.s.ř.] **věcí účastníků řízení (§ 101 a § 120 odst. 1 o. s. ř.). Tato zásada nemůže být ve sporném řízení nahrazena zásadou vyšetřovací a soud zde není oprávněn vyhledávat za účastníka řízení důkazy svědčící v jeho prospěch a upřednostňovat tak jednu ze sporných stran.** Za výsledek řízení nese procesní odpovědnost účastník řízení, neoznačí - li potřebné důkazy k prokázání svých tvrzení, nese následky toho, že soud v souladu s ustanovením § 120 odst. 3, věta druhá, o. s. ř. vychází ze skutkového stavu zjištěného na základě důkazů, které byly provedeny.“[16]

K (výjimečné) možnosti, aby soud provedl i důkazy, které nebyly navrženy procesními stranami, se dále vyjádřil i Nejvyšší soud ČR, a to např. rozsudku ze dne 31.08.2010, sp. zn. 33 Cdo 1530/2008: „Při provádění dokazování přitom soud není vázán důkazními návrhy účastníků potud, že by byl povinen provést všechny nabízené důkazy. Je oprávněn posoudit všechny jejich důkazní návrhy a rozhodnout o tom, které z těchto důkazů provede. **Soud může ze zákona provést i jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy potřeba jejich provedení ke zjištění skutkového stavu vyšla v řízení najevo. Oprávnění soudu provést účastníky nenavržené důkazy se uplatní především v souvislosti s právním posouzením věci tam, kde soud bude na skutkový základ aplikovat právní předpis kogentní (donucující) povahy.**“ Uvedené doplňuje též např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.4.2011, sp. zn. 26 Cdo 4635/2010, z jehož odůvodnění vyplývá: „V tzv. sporných řízeních, ovládaných zásadou projednací, může odvolací soud doplnit dokazování i o jiné než účastníky navržené důkazy, avšak jen v případech, kdy jsou **potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu (§ 211 o. s. ř. ve spojení s § 120 odst. 3 větou první o. s. ř.).** Zákon zde má na mysli situaci, **kdy z obsahu spisu (z výsledků dosavadního řízení) vylýnula existence určitého - účastníky nenavrženého - důkazu, jehož provedení se jeví potřebným k řádnému (správnému a úplnému) objasnění skutkového základu sporu.** Má-li účastníky nenavržený důkaz vyplývat z obsahu spisu, je oprávnění soudu provádět důkazy z vlastní iniciativy **omezeno v tom smyslu, že ve sporném řízení se činnost soudu nesmí vyznačovat pátráním po důkazech.** Toto omezení neplatí pouze v tzv. **nesporných řízeních** (vyjmenovaných v ustanovení § 120 odst. 2 o. s. ř.), jež jsou - na rozdíl od řízení sporných - ovládána zásadou **vyšetřovací.**“

Skutečnost, že soud není ze zákona (obecně) povinen vyhledávat významné skutečnosti, týkající se projednávané věci (tj., jak shora uvedeno, že tak může činit pouze v zákonem vymezených hranicích), dovodil Nejvyšší soud ČR např. ve svém usnesení ze dne 07. 09. 2006, sp. zn. 22 Cdo 1900/2005, když uzavřel: „V občanském soudním řízení se uplatňuje zásada projednací, podle které jsou účastníci povinni tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti (povinnost tvrzení); jsou též povinni plnit důkazní povinnost (§ 120 odst. 1 OSŘ), tedy označit důkazy k prokázání svých tvrzení [viz § 101 odst. 1 písm. a) a b) OSŘ]. Důsledkem nesplnění těchto povinností je vynesení nepříznivého rozsudku pro účastníka, který je nesplnil; **soud sám není povinen po významných skutečnostech pátrat.**“

Za pozornost jistě stojí též rozhodovací praxe **Vrchního soudu v Praze**, který dílčí aspekty zásady projednací blíže upřesnil. Např. tento soud dovodil ve svém rozsudku ze dne 07. 10. 2014, čj. 12 Cmo 106/2014-60, tento soud dovodil, že: „**Jednou ze zásad civilního sporného řízení je zásada projednací,**

kteřá znamená, že účastníci jsou povinni zejména tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba nebo písemné vyjádření k ní, uvedou je účastníci v průběhu řízení. Důsledkem uplatnění této zásady v civilním procesu je zjištění skutkového stavu věci soudem v rozsahu zjištění učiněných z důkazů navržených účastníky k prokázání jimi označených tvrzení. **Ve sporném řízení soud projednává ta skutková tvrzení, která účastníci učinili, a takto vymezený skutkový stav nemůže z vlastní iniciativy doplňovat či měnit.**“ Uvedená argumentace tak výslovně soudu zapovídá přílišnou „péči“ o stranu (strany) sporu.[17]

V dalších svých rozhodnutích poté Vrchní soud v Praze vytyčil limity pro možnost soudu požadovat další rozhodné skutečnosti k prokázání skutkového stavu věci, ovšem zásadně pod podmínkou splnění předchozí **poučovací povinnosti soudu**. K uvedenému lze citovat např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 12. 2014, čj. 8 Cmo 64/2014-63, z něhož plyne, že : „Ve sporném řízení soud projednává skutková tvrzení, jež účastníci uvedli, a takto vymezený skutkový stav nemůže soud z vlastní iniciativy doplňovat či měnit. **Pouze v případě, že se během řízení ukáže, že účastník neuvedl všechny rozhodné skutečnosti, nebo že je uvedl neúplně, vyzve jej soud k jejich doplnění, případně k označení důkazů k jejich prokázání, jak je zřejmé z ustanovení § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.**, stanovícího současně poučovací povinnost soudu ve vztahu k účastníkům při jednání před soudem“, či dále rozsudek ze dne 11. 02. 2015, čj. 4 Cmo 180/2014-291, který stanoví: „**Účastníci nesmějí být zaskočeni možným jiným právním posouzením věci soudem, aniž by jim bylo umožněno tvrdit skutečnosti významné z hlediska právního názoru soudu a nabízet k jejich prokázání důkazy.** Povinnost tvrzení a povinnost důkazní jsou procesními povinnostmi, o kterých musí soud, je-li toho třeba, účastníky **poučit (§ 5, 118a o. s. ř.). Poučení podle ustanovení § 118a o. s. ř. přichází v úvahu tehdy, jestliže účastníky uvedená tvrzení či navržené důkazy nepostačují k tomu, aby byl objasněn skutkový stav věci; nemá místo tam, kde by soud poskytoval návod, co by účastník měl nebo mohl dělat, aby dosáhl žádaného účinku**“.

Závěrem lze též odkázat na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 11. 2012, sp. zn. 6 Cmo 280/2012, podle něhož „[U]častník je nejprve povinen uvést skutečnosti, které mají být listinným důkazem prokázány; nepřichází v úvahu, aby předložené listiny nahradily jeho skutková tvrzení, zejména pak skutková tvrzení podstatná. **Procesní aktivita a odpovědnost účastníků řízení by tím byla popřena a přenášena na soud, což by bylo v rozporu se základními principy občanského sporného řízení - zásadou dispoziční, projednací, rychlosti a hospodárnosti.**“

Závěr

V důsledku několik klíčových novel občanského soudního řádu (zejména pak novely č. [7/2009](#) Sb.) se dnes zásada projednací uplatňuje v rámci civilního sporného řízení nikoliv ve své „čisté“ podobě, ale v tzv. modifikovaném pojetí. To znamená, že již není ponecháno výhradně a jen na procesních stranách, jaké skutečnosti do řízení uvedou a jaké důkazní návrhy učiní, a není jim ani zcela umožněno disponovat skutkovým stavem tak, jak to připouští dispoziční zásada ohledně nakládání s předmětem sporu.[18] Projednací zásada dnes ponechává na stranách sporu, aby do řízení uvedly rozhodující skutečnosti a učinily důkazní návrhy; zároveň však strany svazuje povinností pravdivosti a úplnosti, pokud jde o jejich skutkové přednesy, a soudu svěřuje aktivní roli prostřednictvím tzv. materiálního vedení řízení. I když zákon výslovně umožňuje, aby ve vymezených případech soud zakročil a např. provedl i jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy potřeba jejich provedení ke zjištění skutkového stavu vyšla v řízení najevo (zejména pokud vyplývají z obsahu spisu - srov. § 120 odst. 2 o.s.ř.), je nutno upozornit, že tato soudcovská aktivita při shromažďování skutkového materiálu může být pouze subsidiární.

Jistě bude též zajímavé sledovat, jakým způsobem (a v jakém rozsahu oproti současné podobě) bude zásada projednací zachována v připravovaném civilněprávním kodexu (tzv. civilním řádu soudním,

jehož věcný záměr je k dispozici na internetových stránkách <https://crs.justice.cz/>). V citovaném dokumentu si lze povšimnout, že ačkoliv nebudou opouštěna základní východiska zásady projednací[19], vývoj směřuje k jejímu výraznějšímu zmírnění (modifikaci).

Luděk Tichý,
Paralegal

Mgr. Jan Pravda,
advokátní koncipient

[Sedláček, Vaca & spol., advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Dlouhá 705/16,
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 779 970
e-mail: info@ak-sv.cz

[1] Svoboda K., Smolík P., Levý J., Šínová R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 527 - 528.

[2] Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.05.2007, sp. zn. 21 Cdo 1493/2006. Shodně též např. in Macur, J.: Vysvětlovací povinnost strany nezatížená důkazním břemenem v civilním soudním řízení. Právní rozhledy, č. 5, roč. 2000, s. 200 a násl.

[3] Winterová, A. a kol. Věcný záměr civilního řádu soudního. Právní rozhledy, č. 23 - 24, roč. 2017, s. 801 a násl.

[4] Srov. Macur, J.: Vyšetřovací důkaz v civilním soudním řízení. Právní rozhledy, č. 2, roč. 2000, s. 46.

[5] Tamtéž.

[6] Někdy též označována jako tzv. zmírněná vyšetřovací zásada („abgeschwächte Untersuchungsgrundsatz“) - Rechberger, W., Simotta, D. Zivilprozessrecht. 7. vydání. Wien: Manz, 2009, s. 204-206; Neumayr, M. Zivilprozessrecht. Erkenntnisverfahren 1. 6. vydání. Wien: LexisNexis, 2012, s. 10. Srov. též Lavický, P., Dvořák, B.: Pro futuro. Právní rozhledy, č. 5, roč. 2015, s. 153 a násl. [7] Srov. LAVICKÝ, Petr. Civilní proces. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1, s. 582 a násl.

[8] Srov. Svoboda K., Smolík P., Levý J., Šínová R. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 530, marg. č. 11.

[9] Mimo zmiňované novely o.s.ř. č. [171/1993](#) Sb. je vhodné zmínit též novelu o.s.ř. č. [30/2000](#) Sb., účinnou od 1.1.2001, a dále pak tzv. souhrnnou novelu o.s.ř. č. [7/2009](#) Sb., účinnou od 1.7.2009, která podstatným způsobem omezila soud v jeho iniciativě, pokud jde o dokazování nad rámec účastnických návrhů. Z důvodové zprávy k poslední citované novele se tak např. podává: „Zřetelně se zdůrazňuje, že povinnost tvrzení a důkazní je ve sporném řízení věcí účastníků řízení. Soud nesmí ve sporném řízení »pátrat« po důkazech. Právo soudu provádět důkazy účastníky nenavržené se omezuje pouze na situace, kdy by soud pro formální nedostatek důkazního návrhu účastníka nemohl provést důkaz potřebný ke zjištění sporné právně významné skutečnosti, která vyplývá z obsahu spisu.“

[10] Srov. též Svoboda, K.: Limity aktivního dokazování soudem. Může si soud v civilním řízení dokazovat, co chce? Právní rozhledy, č. 15, roč. 2007, s. 562.

[11] Tamtéž. Shodně též in: MOLEK, Pavel. Právo na spravedlivý proces. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Ediční řada Lidská práva. ISBN 978-80-7357-748-3, s. 260 a násl.

[12] JIRSA, Jaromír, Vladimír BERAN, Marek DOLEŽAL, et al. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář : podle stavu k 1.2. 2016. Vydání druhé, doplněné a upravené. Kniha I. § 1-78g občanského soudního řádu. Praha: Wolters Kluwer, 2016-. ISBN 978-80-7552-080-7

[13] Srov. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28.3.2000, sp. zn. 9 Co 164/2000. Dostupný též in Právní rozhledy, č. 9, roč. 200, s. 412.

[14] Srov. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 12.01.2006, sp. zn. II. ÚS 639/05.

[15] Srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19.03.2008, sp. zn. II. ÚS 206/08.

[16] Srov. shodně též usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 13.08.2015, sp. zn. I. ÚS 2895/14, usnesení Ústavního soudu ze dne 30.10.2015, sp. zn. II. ÚS 1639/14, nebo též usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3474/13 ze dne 10. 12. 2014.

[17] Srov. též JIRSA, Jaromír, Vladimír BERAN, Marek DOLEŽAL, et al. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář : podle stavu k 1.2. 2016. Vydání druhé, doplněné a upravené. Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Praha: Wolters Kluwer, 2016-. ISBN 978-80-7552-080-7.

[18] Srov. též Lavický, P.: Dispoziční zásada v civilním odvolacím řízení. Právní rozhledy, č. 7, roč. 2015, s. 253.

[19] K obecné historii a vývoji institutu zásady projednací srov. především Macur, J. Zásada projednací v civilním soudním řízení. Brno: MU, 1997, zejména s. 1-92.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)